К. е. н. Пігуль Н. Г.
Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України»

Соціальна інфраструктура: поняття та функції

Успішне функціонування соціальної сфери в ринкових умовах потребує необхідної соціальної інфраструктури. В сучасних умовах соціальна інфраструктура має особливу роль у формуванні і підтримці ресурсного, і перш за все трудового, потенціалу країни. Роль соціальної інфраструктури полягає в інтеграції інтересів господарюючих суб’єктів та інтересів державних структур в системі обслуговування економіки її галузей [1].

Дослідження наукових поглядів представників економічної науки щодо трактування сутності соціальної інфраструктури дозволило зробити висновки, що автори акцентують увагу на різних аспектах цього економічного поняття відповідно до специфіки наукового дослідження. При цьому, слід звернути увагу, на те, що в цілому зміст даного поняття можна розглядати за двома основними підходами. В контексті першого з них, соціальну інфраструктуру розглядають як сукупність галузей, ототожнюючи їх прямо або опосередковано зі сферою послуг.

Другий підхід передбачає, що під соціальною інфраструктурою розуміють комплекс (сукупність) матеріальних об’єктів, що створюють умови для задоволення потреб і забезпечують загальні умови для ефективної діяльності людини в усіх сферах суспільного життя.

На основі узагальнення різних тлумачень щодо сутності дефініції «соціальна інфраструктура» ми пропонуємо розглядати її як сукупність об’єктів окремих галузей, що сприяють життєдіяльності суспільства і метою функціонування яких є забезпечення загального рівня життя населення та гармонійного його розвитку.

Сутність інфраструктури більш повно розкривають виконувані нею функції. Поняття функція широко застосовується в науковій сфері і походить

від латинського слова «functio» – звершення, виконання. Слід звернути увагу на те, що функція за своєю сутністю є об’єктивним поняттям і визначається як основний напрямок (вид) діяльності певного об’єкта (системи), який об’єктивно сформувався в процесі взаємодії об’єкта із зовнішнім середовищем, характеризує сутність цього об’єкта та його призначення в контексті збереження та розвитку системи, елементом якої він є [2].

До основних функцій соціальної інфраструктури належать:

– розподіл і обмін матеріальних благ (мережа підприємств оптової та роздрібної торгівлі, підприємств громадського харчування);

– надання споживчих послуг (житлово-комунальне господарство, підприємства побутового обслуговування, пасажирський транспорт, зв’язок);

– охорона здоров’я населення (заклади медичного, санаторно-курортного обслуговування, фізкультури і спорту, соціального забезпечення населення);

– формування суспільної свідомості і наукового світогляду (мережа культурно-освітніх закладів, мистецтва);

– управління і охорона суспільного порядку управління та охорона громадського порядку (органи державного управління, громадські організації, органи громадського порядку) [4].

У цілому функції соціальної інфраструктури покликані сприяти використанню потенціалу суспільства на благо людини.

Слід зазначити, що на формування соціальної інфраструктури держави впливають фактори:

- економічні, пов’язані з рівнем соціально-економічного розвитку країни;
- політичні, характеризують вплив соціальної політики на підвищення потенціалу соціальної інфраструктури;
- правові, зумовлюють законодавчі норми та правовідносини у галузі регулювання соціальних відносин, рівень правосвідомості населення;
- культурні, що визначають вплив системи моральних і культурно-духовних цінностей, норм і традицій на соціальні відносини;

– демографічні, які враховують чисельність населення за соціальними групами та їх статево-віковою ознакою, народжуваність і смертність, міграцію, загальну чисельність сімей, їх розміри і склад, співвідношення міського та сільського населення, питому вагу працездатних осіб;
– соціальні, відображають професійно-кваліфікаційну структуру, зайнятість, освітній рівень, особливості побуту, обсяги фонду вільного часу населення і структуру його використання;
– національно-етнічні, що визначають вплив на розвиток соціальної інфраструктури менталітету, інтересів, споживчі звички, традицій і звичаїв [3].

Вищезазначені групи факторів є взаємопов'язані та взаємообумовлені і мають визначальну роль у подальшому розвитку соціальної інфраструктури в сучасних економічних умовах.

Отже, розвинена соціальна інфраструктура є необхідною умовою покращення рівня та якості життя населення і має позитивний вплив на соціально-економічний розвиток держави.

Література

1. Бородатова Л. Ю. Развитие социальной инфраструктуры в экономическом пространстве: теоретический аспект [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.science-education.ru/pdf/2013/2/261.pdf
2. Булкат М. Ознаки та поняття зовнішніх функцій / М. Булкат // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2011. – № 88. – С. 113–115.
3. Кінаш І.П. Фактори впливу на формування соціальної інфраструктури сталого розвитку України / І. П. Кінаш // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2012. – № 3. – С. 48–51.
4. Розвиток соціальної інфраструктури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://agroua.net/economics/documents/category-3/doc-5/

Пігуль, Н.Г. Соціальна інфраструктура: поняття та функції [Текст] // Перспективные вопросы мировой науки 2013: VIII международная научно-практическая конференция (17-25 декабря 2013г.). - София: Бял ГРАД-БГ, 2013. – Т. 14. – С. 69-71.